

Aerdsedijk 40 te Aerdt

- Nader onderzoek naar amfibieën, vleermuizen, steenmarter en huismus -

Opdrachtgever	Familie W. Blij
Data veldbezoeken	Diverse data 2021
Kenmerk rapport	N2021.155- Nader onderzoek Aerdsedijk 40 te Aerdt
Datum rapport	11 oktober 2021
Versie	1.0
Auteur	ing. W. Egging
Controle	ing. J.M. de Wever

EcoTierra-ecologisch adviesbureau
Postadres: Abraham Teerlinkstraat 10 7424 DM Deventer
Bezoekadres: Keulenstraat 10 7418 ET Deventer
www.ecotierra.nl
info@ecotierra.nl
0570-597418

Draagvlak voor natuur is de basis voor natuurbescherming

Dit rapport is vervaardigd op verzoek van de opdrachtgever en is zijn eigendom. Niets uit dit rapport mag worden vervaelvoudigd en/of openbaar gemaakt worden d.m.v. druk, fotokopie, digitale kopie of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de opdrachtgever hierboven aangegeven. EcoTierra- ecologisch adviesbureau is niet aansprakelijk voor gevolgschade, alsmede voor schade welke voortvloeit uit toepassingen van de resultaten van werkzaamheden of andere gegevens verkregen van EcoTierra- ecologisch adviesbureau; opdrachtgever vrijwaart EcoTierra- ecologisch adviesbureau voor aanspraken van derden in verband met deze toepassing.

INHOUDSOPGAVE

1 INLEIDING	4
1.1 AANLEIDING	4
1.2 DOELSTELLING	4
1.3 VOLLEDIGHEID ONDERZOEK	5
1.4 GELDIGHEIDSDUUR RAPPORT	5
2 ONDERZOEKSOPZET	6
2.1 BRONNENONDERZOEK	6
2.2 VELDBEZOeken	6
3 SITUATIEBESCHRIJVING	9
3.1 PLANGEBIED	9
3.2 GEWENSTE TOEKOMSTIGE SITUATIE EN VOORGENOMEN INGEPEN	10
4 BEVINGINGEN ONDERZOEK EN TOETSING	11
4.1 BEVINDINGEN BRONNENONDERZOEK	11
4.2 VOORTOETS NATURA2000	11
4.3 VLEERMUIZEN	17
4.4 HUISMUS	18
4.5 AMFIBIEËN	20
4.6 STEENMARTER	21
4.7 OVERIGE WAARGENOMEN SOORTEN	22
4.8 ALGEMENE ZORGPLICHT	22
4.9 VOLLEDIGE UITSLUITING AANWEZIGHEID	22
5 CONCLUSIE	24

BIJLAGEN

1. Waarnemingen;
2. NDFF;
3. Wettelijk kader;
4. Factsheet Gewone dwergvleermuis;
5. Factsheet Huismus;
6. Bronnen

1 INLEIDING

In opdracht van Familie W. Blij heeft EcoTierra- ecologisch adviesbureau aan de Aerdsdijk 40 te Aerdt (gemeente Zevenaar) een nader onderzoek naar amfibieën, vleermuizen, huismus en steenmarter uitgevoerd in het kader van de Wet natuurbescherming.

1.1 Aanleiding

De initiatiefnemer is voornemens om een woning, een schuur en een gedeelte van een oude veestal te amoveren ten behoeve van een nieuwe woning en een mantelzorgwoning. In het kader van de voorgenomen ingrepen zullen mogelijk enkele bomen worden gekapt en een coniferen haag gedeeltelijk worden gerooid. Tevens zal betonverharding worden vervangen voor gras/ tuin. In dit kader is door EcoTierra in januari 2021 een quickscan flora en fauna (Q2021.009- Quickscan flora en fauna Aerdsdijk 40 te Aerdt, februari 2021) uitgevoerd. Uit de quickscan kwam naar voren dat de aanwezigheid van vaste en jaarrond beschermde verblijfplaatsen/ nestlocaties van vleermuizen (woning), huismus (woning) en steenmarter niet uit te sluiten waren. Tevens kon de aanwezigheid van landhabitat van kamsalamander, poelkikker en rugstreeppad eveneens niet worden uitgesloten. Tevens werd aangegeven dat door de beoogde ingreep mogelijk voortplantingswater (de naastgelegen poel) van de genoemde amfibieën kan worden verstoord/ aangetast.

Daar de locatie omgeven is door het Natura2000-gebied 'Rijntakken' diende er ook een Voortoets Natura2000 uitgevoerd te worden om vast te stellen of er significante aantasting van de soorten die voor het Natura2000-gebied zijn aangewezen kon worden verwacht.

1.2 Doelstelling

Het doel van het nader onderzoek is vast te stellen of de voorgenomen ingrepen een overtreding van de Wet natuurbescherming tot gevolg hebben aangaande amfibieën (poelkikker, rugstreeppad en kamsalamander), vleermuizen, huismus en steenmarter.

Om dit inzicht te verkrijgen worden, onder andere, de volgende vragen beantwoord;

- welke soorten maken gebruik van het plangebied en de omgeving?
- is er binnen het plangebied landhabitat aanwezig van de poelkikker, rugstreeppad en kamsalamander en wordt het voortplantingswater van de genoemde soorten met de beoogde ingreep significant verstoord/ aangetast?
- zijn er binnen het plangebied vaste verblijfplaatsen van vleermuizen en/of jaarrond beschermde nesten van huismus aanwezig?
- heeft de steenmarter een vaste verblijfplaats binnen het plangebied?
- welke overige functie(s) heeft het plangebied voor de eventueel aanwezige soorten?
- is er significante aantasting op de aangewezen soorten van het omliggende Natura2000-gebied?
- wat zijn de gevolgen van de ingrepen (welke verbodsbepalingen worden overtreden) en zijn er mitigerende maatregelen te nemen om overtreding van de wet te voorkomen?
- dient er een ontheffing (soorten)/ vergunning (Natura2000) te worden aangevraagd?

1.3 Volledigheid onderzoek

Het vleermuizenonderzoek is onder andere uitgevoerd op basis van het 'Vleermuizenprotocol 2021'. Tevens zijn de onderzoeksmethodes, zoals beschreven in de Kennisdocumenten Gewone dwergvleermuis, Ruige dwergvleermuis, Poelkikker, Rugstreeppad, Kamsalamander en Huismus van BIJ12 (versies 1.0, juli 2017) en in het document van het NGB 'Soortinventarisatieprotocollen in het kader van de Wet natuurbescherming (versie juli 2017)' zo veel mogelijk gehanteerd. Door het hanteren van het protocollen, Kennisdocumenten en overig goedgekeurde inventarisatiemethodes kan bij een eventuele zienswijze worden aangetoond dat de noodzakelijke onderzoeksinspanning is verricht.

Mogelijk zijn er, ondanks de volledigheid van het onderzoek, exemplaren niet waargenomen. Ondanks de meerdere onderzoeksrondes blijft er sprake van momentopnamen.

1.4 Geldigheidsduur rapport

Voor Habitat- en Vogelrichtlijnsoorten dient maximaal drie jaar als geldigheidsduur te worden gehanteerd (wanneer er weinig (fysieke) verandering in de situatie heeft plaatsgevonden).

2 ONDERZOEKSOPZET

Om een goed beeld te verkrijgen hoe en of het plangebied gebruikt wordt door de genoemde soorten heeft er een bronnenonderzoek plaatsgevonden en is het plangebied vervolgens meerdere malen in 2021 bezocht in de daarvoor geschikte periodes en onder de juiste weersomstandigheden. De onderzoeken zijn door EcoTierra- ecologisch adviesbureau uitgevoerd. EcoTierra heeft ruime ervaring met het uitvoeren van onderzoeken naar amfibieën, vleermuizen, huismussen en steenmarters.

2.1 Bronnenonderzoek

Voorafgaande aan het onderzoek zijn de beschikbare gegevens van digitale verspreidingsatlassen waaronder het NDFF bestudeerd.

2.2 Veldbezoeken

Er is voor elke soort/ soortgroep een specifieke onderzoeksmethode gebruikt. De methodes worden in deze paragraaf beschreven. Tijdens de onderzoeken is de initiatiefnemer meerdere malen geïnterviewd. Bij de poel is een cameraval geplaatst om te kijken of er ook andere dieren gebruik zouden maken van de poel.

Vleermuizen

Tijdens de (schemer)onderzoeken is met behulp van een batdetector, batlogger, zaklamp, warmtebeeldcamera en zoomcamera zoveel mogelijk concrete informatie verzameld met betrekking tot de aan- of afwezigheid van vleermuizen. Het vleermuizenonderzoek bestaat uit twee onderdelen, namelijk een visuele inspectie bij daglicht en onderzoeken tijdens de schemeruren. Tijdens de visuele inspectie zijn elementen als vensterbanken, muren en tegels onderzocht op uitwerpselen en vegen van vleermuizen. Tijdens de schemer-/ nachtonderzoeken wordt door middel en met behulp van visuele waarnemingen (zicht en met behulp van de warmtebeeldcamera Pulsar Helion 2 XP) en een batdetector (Pettersson D230/ D240X, Echo Meter Touch 2 pro, batlogger M/M2) onderzocht of vleermuizen gebruik maken van het plangebied. Indien nodig worden time-expansion opnamen gemaakt met de batdetector om later de ultrasone geluiden te kunnen analyseren met behulp van het analyseprogramma BatExplorer. Voor soorten van het *Myotis* geslacht kan dit noodzakelijk zijn om tot een correcte determinatie te komen. Het onderzoek in de avondschemer is bedoeld om uitvliegende exemplaren te kunnen waarnemen. Vleermuizen warmen gedurende de dag op in hun verblijfplaats en vliegen rond de schemer uit om op jacht te gaan naar insecten. In de ochtenduren keren ze terug naar hun verblijfplaats, zodat invliegende exemplaren waargenomen kunnen worden. Gedurende de onderzoeken wordt tevens gelet op sociale roepen en baltsgedrag. Er is bij het paarverblijfonderzoek gestart bij zonsondergang opdat ook uitvliegende exemplaren waargenomen konden worden.

Amfibieën (poelkikker, rugstreeppad en kamsalamander)

Het onderzoek naar de poelkikker, rugstreeppad en kamsalamander is uitgevoerd zoals beschreven in het Kennisdocument Poelkikker, het Kennisdocument Rugstreeppad en het Kennisdocument Kamsalamander van Bij 12 (allen versie 1.0 juli 2017) en het document 'Soortinventarisatieprotocollen in het kader van de Wet natuurbescherming'. Er is zowel auditief onderzoek gedaan alsmede het vangen van exemplaren van de genoemde soorten. Voor het aquatische onderzoek is gebruik gemaakt van een RAVON-schepnet en

amfibieënfuik (Vermandel) en is door twee personen uitgevoerd gedurende enkele uren. Tijdens de onderzoeken is er ook gelet op landhabitat door diverse elementen, zoals houtstapels, planken en dergelijke te onderzoeken op de aanwezigheid van soorten.

Huismus

Het onderzoek naar de huismus is uitgevoerd zoals beschreven in het Kennisdocument Huismus van BIJ12 (versie 1.0 juli 2017). Dit Kennisdocument schrijft twee onderzoeken in de periode 1 april- 15 mei voor.

Steenmarter

Tijdens de voorgenoemde onderzoeken is tevens gelet op sporen en exemplaren van de steenmarter.

Broedvogels

Tijdens en na alle onderzoeken is gelet op vogels in de omgeving (i.v.m. Vogelrichtlijnsoorten) en de geschiktheid van leefgebied.

Onderzoeksdata en informatie

Datum	Tijdstip	Aantal onderzoekers	Onderzochte soort	Onderzochte functie	Weersgesteldheid
19-04-2021	Overdag Start: 12:00 Eind: 13:30	1	Huismus Steenmarter	Nest Sporen	12°C, droog, 2 Bft, zonnig
10-05-2021	Overdag Start: 09:30 Eind: 10:45	1	Huismus Steenmarter	Nest Sporen	16°C, droog, 2 Bft, half bewolkt
20-05-2021	Avond Start: 20.30 Eind: 01.00	3	Vleermuis Steenmarter Amfibieën	Zomer-/kraamverblijf Exemplaren/ sporen Exemplaren/ auditief	12°C, droog, 3 Bft, bewolkt
02-06-2021	Overdag Start: 14:00 Eind: 16:00	1	Amfibieën	Exemplaren/ auditief Plaatsen amfibieënfuik/ schepnet	25°C, droog, 1 Bft, zonnig
03-06-2021	Overdag Start: 09:00 Eind: 11:00	1	Amfibieën	Exemplaren/ auditief Opgehaald amfibieënfuik/ schepnet	27°C, droog, 2 Bft, zonnig
24-06-2021	Ochtend Start: 03:00 Eind: 06:30	1	Vleermuis Steenmarter Amfibieën	Zomer-/kraamverblijf Exemplaren/ sporen Exemplaren/ auditief	14°C, droog, 2 Bft, bewolkt
12-07-2021	Avond Start: 21:15 Eind: 00:00	1	Vleermuis Steenmarter Amfibieën	Paarverblijf (zomer/winterverblijf) Exemplaren/ sporen Exemplaren	17°C, droog, 3 Bft, helder
17-08-2021	Avond Start: 20:30 Eind: 23:45	1	Vleermuis Steenmarter Amfibieën	Paarverblijf (zomer/winterverblijf) Exemplaren/ sporen Exemplaren	15°C, droog, 2 Bft, bewolkt
21-09-2021	Avond Start: 20:45	1	Vleermuis Steenmarter	Paarverblijf (zomer/winterverblijf)	13°C, droog, 1 Bft, helder

	Eind: 23:00		Amfibieën	Exemplaren/ sporen Exemplaren	
--	-------------	--	-----------	----------------------------------	--

Tabel 1: Onderzoeksdata en informatie veldbezoeken.

3 SITUATIEBESCHRIJVING

3.1 Plangebied

Het plangebied is gelegen in het buitengebied van Aerdt en betreft het merendeel van de aanwezige opstallen en verharding op het perceel en de bijbehorende tuin/groenstructuren.

De opstallen betreffen een woning (1), een schuur (2) en een gedeelte van een oude veestal (3). Nummer vier betreft de betonverharding met aan de westzijde een betonnen muur.

De woning beschikt over een dak met dakpannen en houten dakbeschot. Verder is er deels een spouw aanwezig. De schuur heeft een dak met dakpannen zonder isolatie, er is geen spouw aanwezig bij deze opstal. De oude veestal heeft een ijzeren golfplaten dak zonder isolatie. Er is geen spouw aanwezig.

Het overige gedeelte van het perceel bestaat uit verharding en tuin waarop verschillende bomen en struiken staan. Tevens is er aan de oostzijde een coniferenhaag aanwezig.

De directe omgeving bestaat uit met name agrarische percelen, een dijk en het stroomgebied van de Oude Rijn. Op nog geen 7 meter afstand ten westen van het plangebied is een poel gelegen.

Afbeelding 1: Situering plangebied (bron: google maps.nl).

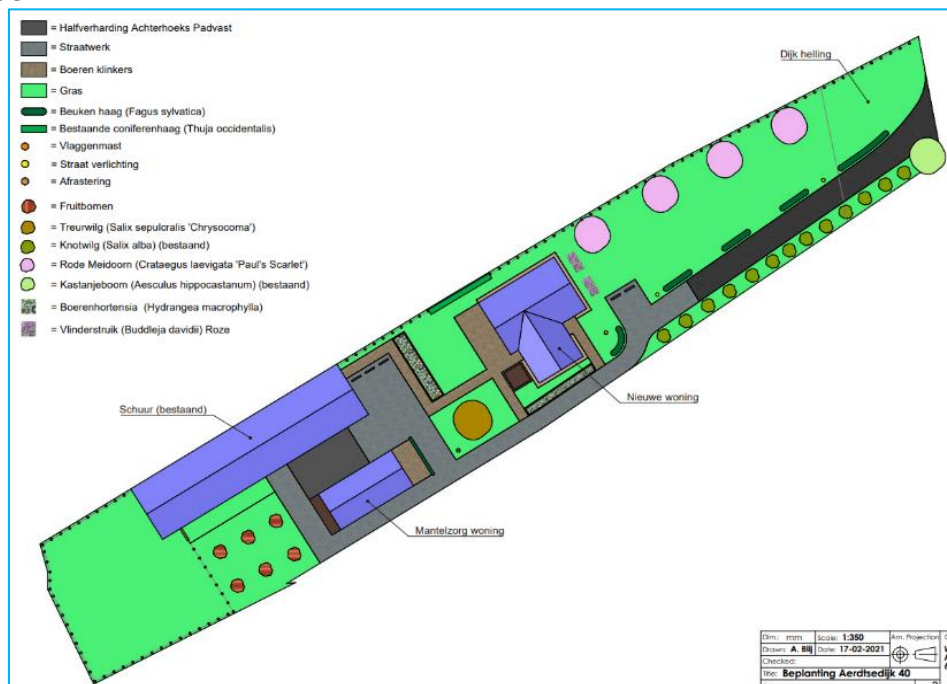

Foto's: Plangebied bij dag en nacht.

3.2 Gewenste toekomstige situatie en voorgenomen ingrepen

De initiatiefnemer is voornemens om een woning, een schuur en een gedeelte van een oude veestal te amoveren ten behoeve van de realisatie van een nieuwe woning en een mantelzorgwoning met bijbehorende bestrating. De nieuw te realiseren woning zal iets ten noorden van de bestaande woning worden gebouwd. De nieuw te realiseren mantelzorgwoning zal wat meer naar het midden van het erf komen waardoor er aan de westzijde ruimte ontstaat voor een weg. Tevens zal betonverharding worden vervangen voor gras/ tuin. Mogelijk wordt er een betonnen muurtje gesloopt. In het kader van de voorgenomen ingrepen zullen mogelijk enkele bomen worden gekapt en een coniferen haag (gedeeltelijk) worden gerooid/ gekort. Oppervlaktewateren zullen niet worden gedempt. Het plangebied zal landschappelijk worden ingericht door onder andere de aanplant van fruitbomen en hagen van haagbeuk.

De ingrepen vinden plaats in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden.

Afbeelding 2: Plattegrond gewenste situatie (bron: Lo Hendriks).

4 BEVINGINGEN ONDERZOEK EN TOETSING

Hieronder worden de bevindingen van de onderzoeken besproken, allereerst de bevindingen van het bronnenonderzoek en vervolgens de bevindingen van het veldonderzoek. De bevindingen worden in bijlage 1 weergegeven op kaart.

4.1 Bevindingen bronnenonderzoek

In de geraadpleegde verspreidingsatlassen zijn geen waarnemingen gevonden die specifiek voor het plangebied gelden (zie bijlage 2). Wel zijn er meldingen van huismus nabij het plangebied aangetroffen. In de naastgelegen poel zijn in 2018 de poelkikker, meerkikker, bastaardkikker, kamsalamander en kleine watersalamander aangetroffen.

4.2 Voortoets Natura2000

Het plangebied is gelegen naast het Natura2000-gebied 'Rijntakken'. Dit deel van het Natura2000-gebied is aangewezen als Habitat- en Vogelrichtlijngebied. Voor Natura2000-gebieden is een externe werking van toepassing. Derhalve dient bepaald te worden of de voorgenomen ingrepen significant negatieve effecten kunnen hebben op de voor dit Natura2000-gebied aangewezen Habitatrichtlijn- en Vogelrichtlijnsoorten.

Voor de toetsing wordt gebruik gemaakt van het document 'Beheerplan Natura2000 Rijntakken (038)' provincie Gelderland, december 2018, de site natura2000.nl en de 'Effectenindicator' op Synbiosis.alterra.nl. Bij de Effectenindicator zijn alleen de storingsfactoren die mogelijk een rol spelen ingevuld.

Afbeelding 3: Ligging plangebied ten opzichte van Natura2000-gebied 'Rijntakken' (bron: PDOK).

Habitattypen

Onderzoek naar negatieve effecten op Typen en Soorten door indirecte aantasting door stikstof (vermesting/ verzuring) valt niet onder de reikwijdte van onderhavige Voortoets. Door Witjes Milieuadvies is in februari 2021 een AERIUS-berekening uitgevoerd (rapport: 21920). Met het computerprogramma Aeries Calculator (release 2020) is zowel voor het bestaand gebruik (Wnb) als de sloop- en bouwphase de depositie van stikstofdioxiden berekend op Natura 2000-gebieden. De conclusie uit dit rapport is dat door middel van intern salderen kan worden voldaan aan de voorwaarden zoals opgenomen in de Wet natuurbescherming en er geen sprake is van vergunningplicht Wnb. Daarnaast is sinds 1 juli 2021 de wet Stikstofreductie en Natuurverbetering in werking.

Onderdeel van deze wet is de vrijstelling voor bouw-, sloop en eenmalige aanlegactiviteiten, in het kort de bouwvrijstelling. Dit betekent in het vergunningstraject dat voor het aspect stikstof alleen nog de neerslag (depositie) in de gebruiksfase een rol speelt.

De percelen rondom het plangebied hebben geen Habitattypen toegewezen gekregen. Het dichtstbijzijnde habitattype is “H91E0A - Vochtige alluviale bossen (zachthoutoibossen)”.

Afbeelding 4: Ligging plangebied ten opzichte van Natura2000-habitattypen, provincie Gelderland (bron: geoserver.gelderland.nl).

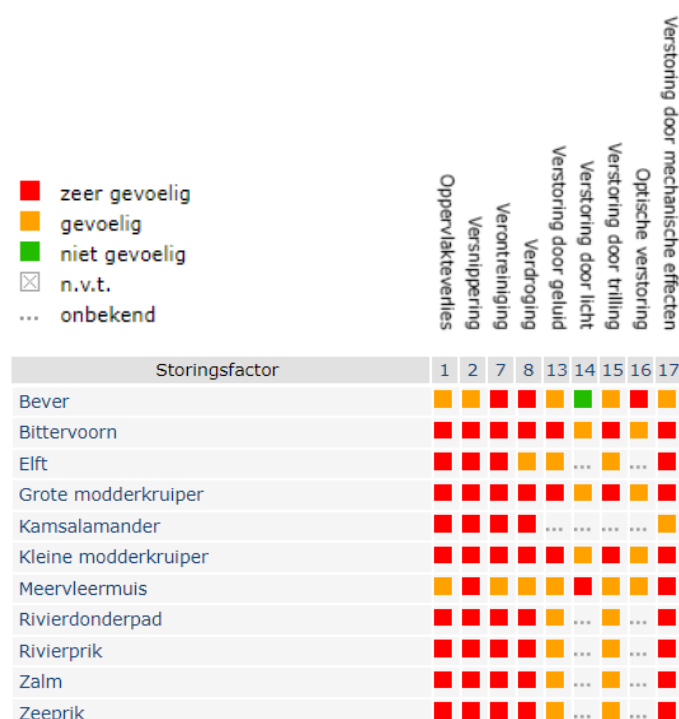
Storingsfactor	Effectenindicator																
	1	2	7	8	13	14	15	16	17	Verstoring door mechanische effecten	Optische verstoring	Verstoring door trilling	Verstoring door licht	Verstoring door geluid	Verdroging	Versnippering	Oppervlakteverlies
Meren met krabbenscheer en fonteinkruiden	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Beken en rivieren met waterplanten	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Slikkige rivieroever	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
*Stroomdalgraslanden	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Ruigten en zomen	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Glanshaver- en vossenstaartheuvels	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Beuken-eikenbossen met hulst	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
*Vochtige alluviale bossen	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Droge hardhoutoibossen	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■

Afbeelding 5: Storingsfactoren Habitattypen, Effectenindicator (bron: synbiosys.alterra.nl).

Directe aantasting van Habitattypen door bijvoorbeeld oppervlakteverlies en versnippering

is uitgesloten daar het plangebied buiten het Natura2000-gebied is gelegen. Aantasting door verontreiniging is eveneens niet te verwachten, gezien het toekomstige gebruik. Het terrein is reeds verhard. Er zal geen grondwateronttrekking plaatsvinden in het kader van het project. Aantasting door verdroging is niet aan de orde. Verstoring door geluid, licht en trillingen speelt bij deze Habitattypen geen rol. Gezien de afstand tot de nabijgelegen Typen en het toekomstige gebruik (gelijk aan de huidige situatie) is ook aantasting door optische verstoring en verstoring door mechanische effecten niet te verwachten.

Habitatsoorten

Afbeelding 6: Storingsfactoren Habitatsoorten, Effectenindicator (bron: synbiosys.alterra.nl).

- Bever

Deze soort komt volgens het bronnenonderzoek in de omgeving voor, binnen het Natura2000-gebied. Tijdens de veldbezoeken zijn geen sporen of exemplaren van deze soort waargenomen. Het plangebied zelf betreft een verhard en bebouwd terrein buiten het natura2000-gebied. Er is derhalve geen functioneel leefgebied aanwezig binnen, maar ook niet grenzend aan het plangebied. Oppervlakteverlies en versnippering is dus niet aan de orde. Ook zullen de beoogde ingrepen geen verdroging van het leefgebied van deze soort tot gevolg hebben.

De overige genoemde storingsfactoren zijn niet van toepassing op deze soort daar de soort op meer dan 200 meter afstand voorkomt, met tussenliggende bufferende groenstructuren en uiterwaarden. Verstoring is bovendien van tijdelijke aard, tijdens de sloop- en bouwphase.

-Bittervoorn, elft, grote modderkruiper, kleine modderkruiper, rivierdonderpad, rivierprik, zalm en zeeprik

De genoemde soorten zijn gebonden aan (stromend) water. Oppervlaktewater waarin deze soorten kunnen voorkomen is niet aanwezig binnen het plangebied. De storingsfactoren

‘verstoring door geluid’, ‘verstoring door licht’, ‘verstoring door trilling’, ‘optische verstoring’ en ‘verstoring door mechanische effecten’ zullen derhalve niet van toepassing zijn.

Het plangebied ligt buiten het Natura2000-gebied. Hierdoor zijn storingsfactoren zoals ‘oppervlakteverlies’ en ‘versnippering’ eveneens niet van toepassing.

De voorgenomen ingreep zal geen effect hebben op de lokale waterhuishouding. Er worden geen watergangen gedempt, grote oppervlakten verhard of oppervlaktewater onttrokken. Hierdoor kunnen ook de storingsfactor ‘verdroging’ weggestreept worden. De voorgenomen ingrepen hebben ook geen ‘verontreiniging’ tot gevolg.

- Meervleermuis

Het plangebied heeft geen functie voor de meervleermuis. Er zijn geen vaste verblijfplaatsen van deze soort in of grenzend aan het plangebied vastgesteld tijdens het onderzoek. De soort is tijdens het nadere onderzoek vleermuizen dan ook niet waargenomen. Deze soort foerageert met name bij grotere wateren en wordt dan ook niet verwacht in het plangebied.

Geen van de 9 storingsfactoren zal van toepassing zijn op deze soort in onderhavige situatie.

- Kamsalamander

Tijdens het aquatische onderzoek (zie ook paragraaf 4.4) is de aanwezigheid van kamsalamander vastgesteld in de naastgelegen poel. Er kan dus van voortplantingswater worden uitgegaan. Er zullen geen ingrepen plaatsvinden aan de poel en de directe omgeving ervan (oever en groenstructuren). Ook zal de poel niet indirect worden aangetast door de ingrepen die op het erf worden uitgevoerd. Van oppervlakteverlies of versnippering is derhalve geen sprake.

Er wordt in de Effectenindicator aangegeven dat het onbekend is of de storingsfactoren ‘verstoring door geluid’, ‘verstoring door licht’, ‘verstoring door trilling’ en ‘optische verstoring’ van toepassing zijn op de kamsalamander. De kamsalamander is gevoelig voor de storingsfactor ‘verstoring door mechanische effecten’, Dergelijke verstoring is niet te verwachten.

Het plangebied is goed onderzocht op potentieel landhabitat. Op de plekken waar daadwerkelijk ingrepen gaan plaatsvinden is geen geschikt landhabitat aangetroffen. Er is de laatste vleermuisonderzoeken actief gezocht naar weggekropen volwassen exemplaren. Deze zijn niet aangetroffen. De verwachting is dan ook dat de soort, indien niet in het water, overwintert in de omgeving.

Er worden geen watergangen gedempt, grote oppervlakten verhard of oppervlaktewater onttrokken. Hierdoor kan ook de storingsfactor als ‘verdroging’ weggestreept worden.

De voorgenomen ingrepen hebben tevens geen ‘verontreiniging’ tot gevolg.

- Vogels (broed- en niet-broedvogels)

Gedurende de veldbezoeken zijn verschillende vogels waargenomen, zoals de grauwe gans, brandgans, zwaan, meerkoet en waterhoen. Weidevogels zijn niet waargenomen.

Het nabijgelegen (natura2000) water was ten tijde van de veldbezoeken ongeschikt gemaakt voor ganzen. Volgens de initiatiefnemer heeft de provincie dit laten uitvoeren om het riet te beschermen.

Foto's: Links; aangebrachte vogelwering ter bescherming van het riet. Rechts; foeragerende grauwe ganzen.

De zuid- en oostzijde van het plangebied is in gebruik als grasland, hier zijn veel fecaliën van ganzen aanwezig. De westelijke kant van het plangebied betreft akker en werd intensief gebruikt gedurende de veldbezoeken.

Gezien de bebouwing en verhardingen binnen het plangebied en het derhalve ontbreken van geschikt habitat zorgt dat nesten of significante verblijf- en/of foerageerplekken van de meeste aangewezen vogelsoorten binnen het plangebied niet te verwachten zijn. Er zal geen leefgebied verloren gaan. Storingsfactoren zoals 'oppervlakteverlies' en 'versnippering' zijn dan ook niet van toepassing. De voorgenomen ingreep zal geen 'verontreiniging' tot gevolg hebben. De factoren 'verstoring door licht', 'verstoring door trillingen', 'verstoring door geluid', 'optische verstoring' en 'verstoring door mechanische effecten' worden gezien de kortstondigheid van de verstoring en indien de verstoringe werkzaamheden buiten het broedseizoen (globaal van maart tot en met augustus) worden uitgevoerd niet significant geacht.

Storingsfactor	Verstoring door mechanische effecten															
	1	2	7	8	13	14	15	16	17	Optische verstoring						
										Verstoring door trilling	Verstoring door licht	Verstoring door geluid	Verontreiniging	Verontreiniging	Verontreiniging	Oppervlakteverlies
Aalscholver (broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	...							
Aalscholver (niet-broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	...							
Bergeend (niet-broedvogel)	■	☒	■	■	■	■	■	■	...							
Blauwborst (broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	...							
Brandgans (niet-broedvogel)	■	☒	■	■	■	■	■	■	...							
Dodaars (niet-broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	...							
Dodaars (broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	...							
Fuut (niet-broedvogel)	■	☒	■	■	■	■	■	■	...							
Goudplevier (niet-broedvogel)	■	☒	■	■	■	■	■	■	...							
Grauwe Gans (niet-broedvogel)	■	☒	■	■	■	■	■	■	...							
Grote karekiet (broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	...							
Grutto (niet-broedvogel)	■	☒	■	■	■	■	■	■	...							
IJsvogel (broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	...							
Kemphaan (niet-broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	...							
Kemphaan (broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	...							
Kievit (niet-broedvogel)	■	☒	■	■	■	■	■	■	...							
Kleine Zwaan (niet-broedvogel)	■	☒	■	■	■	■	■	■	...							
Kolgans (niet-broedvogel)	■	☒	■	■	■	■	■	■	...							
Krakeend (niet-broedvogel)	■	☒	■	■	■	■	■	■	...							
Kuifeend (niet-broedvogel)	■	☒	■	■	■	■	■	■	...							
Kwartelkoning (broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	...							
Meerkoet (niet-broedvogel)	■	☒	■	■	■	■	■	■	...							
Nonnetje (niet-broedvogel)	■	☒	■	■	■	■	■	■	...							
Oeverzwaluw (broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	...							
Pijlstaart (niet-broedvogel)	■	☒	■	■	■	■	■	■	...							
Porseleinhoen (broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	...							
Roerdomp (broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	...							
Roerdomp (niet-broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	...							
Scholekster (niet-broedvogel)	■	☒	■	■	■	■	■	■	...							
Slobeend (niet-broedvogel)	■	☒	■	■	■	■	■	■	...							
Smient (niet-broedvogel)	■	☒	■	■	■	■	■	■	...							
Tafeleend (niet-broedvogel)	■	☒	■	■	■	■	■	■	...							
Toendrarietgans (niet-broedvogel)	■	☒	■	■	■	■	■	■	...							
Tureluur (niet-broedvogel)	■	☒	■	■	■	■	■	■	...							
Watersnip (broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	...							
Watersnip (niet-broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	...							
Wilde eend (niet-broedvogel)	■	☒	■	■	■	■	■	■	...							
Wilde Zwaan (niet-broedvogel)	■	☒	■	■	■	■	■	■	...							
Wintertaling (niet-broedvogel)	■	☒	■	■	■	■	■	■	...							
Woudaapje (broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	...							
Wulp (niet-broedvogel)	■	☒	■	■	■	■	■	■	...							
Zwarte Stern (broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	...							
Zwarte Stern (niet-broedvogel)	■	■	■	■	■	■	■	■	...							

Afbeelding 7: Storingsfactoren broedvogels, Effectenindicator (bron: synbiosys.alterra.nl).

Op basis van voorgaande wordt het niet noodzakelijk geacht om verdere toetsing of andere vervolgstappen te nemen wat betreft de ligging nabij het Natura2000-gebied.

4.3 Vleermuizen

Zomerverblijf

Er is één zomerverblijf van de Gewone dwergvleermuis aangetoond in de spouw aan de zuidwestzijde van de woning (opstal 1). De invliegopening bevindt zich naast het raamkozijn. In de opening zijn uitwerpselen van de vleermuis zichtbaar. Er zijn geen zomerverblijven van andere soorten aangetoond.

Foto's: Invliegplek, inkruipend exemplaar gewone dwergvleermuis tijdens het onderzoek van 24 juni 2021 en uitwerpselen in spouw.

Paarverblijf

Tijdens de najaarsonderzoeken zijn baltsgeluiden van de Gewone dwergvleermuis waargenomen aan de voorzijde van de woning en inrit. Het zomerverblijf wordt naar verwachting ook als paarverblijf gebruikt.

Er zijn geen paarverblijven van andere soorten vastgesteld.

Kraamverblijf

Er is geen kraamkolonie binnen het plangebied aangetoond. Er zijn tevens geen sporen aangetroffen die duiden op aanwezigheid van veel exemplaren.

Winterverblijf

Zomer- en/of paarverblijven van Gewone dwergvleermuizen kunnen een aanwijzing zijn dat de aanwezige individuen de locatie ook als winterverblijf gebruiken. Er dient dus vanuit gegaan te worden dat het aangetroffen exemplaar Gewone dwergvleermuis ook in een (zachte) winter aanwezig kan zijn.

Er is geen onderzoek gedaan naar de functie massawinterverblijf omdat deze functie niet te verwachten is bij dergelijke opstallen.

Foerageergebied en vliegroute

Nabij het plangebied werd gefoerageerd door Gewone dwergvleermuis, Laatvlieger en Rosse vleermuis. Het plangebied zelf betreft geen significant foerageergebied.

Er zijn geen essentiële vliegroutes aanwezig binnen het plangebied.

Toetsing

Vleermuizen zijn beschermde inheemse diersoort als bedoeld in artikel 3.5 van de Wet natuurbescherming op basis van het feit dat de soort is opgenomen in bijlage IV van de Habitatrichtlijn. De Wet natuurbescherming bevat een aantal verboden handelingen die van toepassing zijn op vleermuizen, onder andere:

1. Het is verboden vleermuizen in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen.
2. Het is verboden deze dieren opzettelijk te verstoren.
3. Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van deze dieren te beschadigen of te vernielen.

(Bron: Kennisdocument Gewone dwergvleermuis, BIJ12, versie 1.0, juli 2017).

De genoemde verblijfplaats is jaarrond beschermd. Door de voorgenomen sloop van de woning zal de genoemde vaste verblijfplaats verloren gaan. Dit is niet toegestaan bij de Wnb.

In dit kader zal er een ontheffing Wet natuurbescherming (soorten) moeten worden aangevraagd bij de provincie Gelderland. In het kader van de ontheffingsaanvraag dient vervolgens een projectplan te worden opgesteld. Tevens dienen er (tijdelijke en permanente) mitigerende maatregelen genomen te worden om de vaste verblijfplaats te vervangen.

De te nemen maatregelen dienen te worden begeleid door een ecooloog en vastgelegd te worden in een werkprotocol.

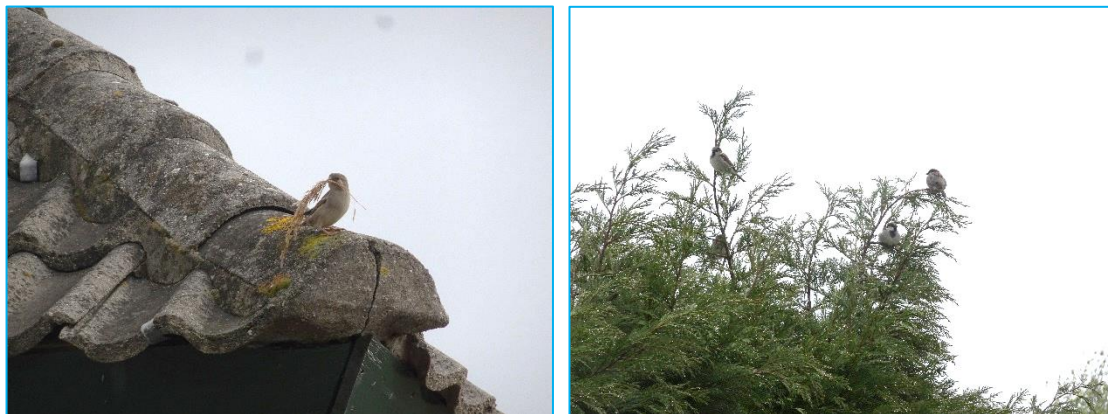
Er zal geen aantasting plaatsvinden van foerageergebied of vliegroutes. Wel dient verstoring door licht op de bomenlaan naast de inrit voorkomen te worden tijdens de werkzaamheden en in de toekomstige situatie.

4.4 Huismus

Tijdens het onderzoek zijn zes huismussennesten vastgesteld. Deze nesten bevinden zich allemaal in de woning en bevinden zich zowel in de nok als onder de eerste of tweede rij dakpannen.

De huismus foerageert direct nabij het plangebied. De groenstructuren, tuin en de directe omgeving maken deel uit van het functionele leefgebied van deze soort.

In de directe omgeving wordt ook veelvuldig door deze soort gebroed.

Foto's: Huismus met nestmateriaal en huismussen in coniferen.

Toetsing

De huismus is een beschermde inheemse diersoort als bedoeld in artikel 3.1 van de Wet natuurbescherming, op basis van het feit dat de soort deel uitmaakt van 'alle natuurlijk in het wild levende vogelsoorten op het Europese grondgebied van de Lidstaten waarop het Verdrag van toepassing is' (artikel 1 van de Vogelrichtlijn). De huismus staat vermeld op de lijst met vogelsoorten waarvan de nesten jaarrond beschermd zijn (RVO, 2009). De nesten van huismussen vallen onder categorie 2 van vogelnesten "nesten van koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing of biotoop. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar".

De huismus staat tevens als gevoelig vermeld op de Rode Lijst van Nederlandse broedvogels (2004). De landelijke staat van instandhouding wordt beoordeeld als matig ongunstig.

De Wet natuurbescherming bevat een aantal verboden handelingen die van toepassing zijn op alle inheemse vogels. De wet verbiedt onder andere:

1. het opzettelijk doden of vangen van vogels (artikel 3.1 lid 1);
2. het opzettelijk vernielen of beschadigen van nesten, rustplaatsen en eieren van vogels, of het wegnemen van nesten (artikel 3.1 lid 2);
3. het rapen en onder zich hebben van eieren van vogels (artikel 3.1 lid 3);
4. het opzettelijk storen van vogels (artikel 3.1 lid 4);
5. het bezit, het vervoer en de handel in vogels, dood of levend, dan wel delen of producten daarvan (artikel 3.2).

(Bron: Kennisdocument Huismus, BIJ12, versie 1.0, juli 2017).

De sloop van de woning zal tot gevolg hebben dat deze jaarrond beschermde nesten verloren gaan. Het overige functionele leefgebied, zoals foerageergebieden en schuilplekken, zullen niet significant worden aangetast. Mits de groenstructuren grotendeels behouden blijven. Zover bekend worden er mogelijk slechts enkele coniferen verwijderd of gesnoeid.

Voor het mogen vernietigen van jaarrond beschermde nesten is een ontheffing Wnb nodig. Tevens dienen er mitigerende maatregelen genomen te worden. In het kader van de ontheffingsaanvraag dient eveneens een projectplan en een werkprotocol te worden opgesteld.

De te nemen maatregelen dienen te worden begeleid door een ecooloog en vastgelegd te worden in een werkprotocol.

4.5 Amfibieën

Tijdens het onderzoek (schepnet, fuik, auditief) is de aanwezigheid van de poelkikker en kamsalamander vastgesteld. Er is sprake van een voortplantingsplek voor deze soorten. De rugstreeppad is niet aangetroffen. Deze laatste soort is wel op een avond auditief waargenomen in de verte. Daarnaast zijn kleine watersalamander en de bastaardkikker aangetroffen. De amfibieën zijn uitsluitend in de poel aangetroffen, er zijn geen exemplaren binnen het plangebied vastgesteld (onder stenen, hout en groenstructuren of weggekropen in de open ruimtes/ fundering van de schuren). Landhabitat van deze soorten is derhalve niet aangetoond. De amfibieën zullen rondom het plangebied hun landhabitat hebben, hier bevinden zich meerdere bosjes, houtwallen, grasland met muizenholletjes en overige poelen.

Foto's: Kamsalamander en amfibieënfuik in de poel

Toetsing

De poelkikker, rugstreeppad en kamsalamander zijn beschermde inheemse diersoorten als bedoeld in artikel 3.5 van de Wet natuurbescherming op basis van het feit dat de soort is opgenomen in bijlage IV van de Habitatrichtlijn en bijlage I en II van de conventie van Bern. De poelkikker staat vermeld op de Rode lijst Amfibieën uit 2009 met de status 'thans niet bedreigd', de rugstreeppad staat vermeld als 'gevoelig' en de kamsalamander heeft de status 'kwetsbaar'. De Wet natuurbescherming bevat een aantal verboden handelingen die van toepassing zijn op deze soorten, onder andere:

1. Het is verboden deze dieren in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen.
2. Het is verboden deze dieren opzettelijk te verstoren.
3. Het is verboden eieren opzettelijk te vernielen of te rapen (geldt alleen voor kamsalamander).
4. Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van deze dieren te beschadigen of te vernielen.

(Bron: Kennisdocument Poelkikker/Rugstreeppad/Kamsalamander, BIJ12, versie 1.0, juli 2017).

Poelkikker

De aangetoonde voortplantingsplek blijft onaangetast, evenals de oever en de groenstructuren rondom. Tevens zal er geen indirecte aantasting zijn door ingrepen nabij. Het betonnen muurtje wordt verwijderd, buiten de voortplantingsperiode, en vervangen door takkenrillen (initiatiefnemer heeft aangegeven dit te gaan doen). Tevens worden de

betonnen stelconplaten naast de poel verwijderd en vervangen door gras.
Aantasting van landhabitat van deze soort wordt in het kader van het project niet verwacht.

Rugstreeppad

Er zijn geen negatieve effecten te verwachten aangaande deze soort. De soort is zowel in de poel als op het land niet waargenomen.

Kamsalamander

De aangetoonde voortplantingsplek blijft onaangetast, evenals de oever en de groenstructuren rondom. Tevens zal er geen indirecte aantasting zijn door ingrepen nabij. Het betonnen muurtje wordt verwijderd, buiten de voortplantingsperiode, en vervangen door takkenrillen (initiatiefnemer heeft aangegeven dit te gaan doen).

Aantasting van landhabitat van deze soort wordt in het kader van het project niet verwacht.

Door de beoogde ingrepen wordt geen functioneel leefgebied van de poelkikker, rugstreeppad en kamsalamander aangetast. Er hoeft geen ontheffing Wet natuurbescherming te worden aangevraagd.

Wel dient voorkomen te worden dat tijdens de werkzaamheden exemplaren het erf betreden en wellicht onder/ tussen steen- en houtstapels terecht komen. Dit kan door een paddenscherm te plaatsen langs een deel van de westzijde van het perceel.

4.6 Steenmarter

De steenmarter is rondom het plangebied waargenomen tijdens enkele veldbezoeken. Er is echter geen vaste verblijfplaats van deze soort vastgesteld binnen het plangebied. Ook zijn er geen sporen, zoals markeerpoepjes en latrines, aangetroffen.

Toetsing

De steenmarter is een beschermde inheemse diersoorten als bedoeld in artikel 3.3 van de Wet natuurbescherming. De Wet natuurbescherming bevat een aantal verboden handelingen die van toepassing zijn op deze soort, onder andere:

1. Het is verboden deze dieren in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen.
2. Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van deze dieren te beschadigen of te vernielen.

(Bron: Juridisch kader behorende bij Kennisdocumenten Soortenbescherming, BIJ12, versie 1.0 juli 2017).

Vaste verblijfplaatsen of het overige functionele leefgebied, zoals foerageergebied of schuilmogelijkheden, worden door de ingreep niet aangetast.

Er hoeft geen ontheffing Wnb te worden aangevraagd.

4.7 Overige waargenomen soorten

Tijdens meerdere avondonderzoeken is er een rondscharrelende egel aangetroffen zowel binnen als nabij het plangebied. Daarnaast is er een broedpaar boerenzwaluwen waargenomen in het tuinhuisje. In de omliggende weilanden is zowel de das als de vos waargenomen.

Foto's: Boerenzwaluw en vos.

Verblijfplaatsen van egel zijn in Gelderland niet beschermd. Voor de soort geldt een algemene vrijstelling. Wel is de zorgplicht van toepassing. Dit geldt ook voor alle andere (vrijgestelde) soorten.

Boerenzwaluwnesten dienen als een zogenaamd categorie 5 nest (nesten die als jaarrond beschermde verblijfplaats kunnen worden gekwalificeerd indien geen c.q. onvoldoende alternatieve locaties aanwezig zijn) te worden beschouwd. De boerenzwaluw heeft bij het wegvallen van deze elementen voldoende broedplekken in de omgeving. Er is derhalve geen sprake van een jaarronde bescherming. Uiteraard dient er buiten het broedseizoen van deze soort gewerkt te worden.

4.8 Algemene zorgplicht

De zorgplicht geldt altijd en voor alle planten en dieren, of ze beschermd zijn of niet. Eventueel aanwezige dieren dienen de kans te krijgen om te vluchten. De zorgplicht houdt ook in dat er zoveel mogelijk rekening wordt gehouden met de periode waarin wordt gewerkt (buiten kwetsbare voortplantings- en overwinteringsperiode). Er kunnen in de woningen ook algemeen voorkomende soorten broeden, zoals koolmees. Bij voorkeur vinden de versturende werkzaamheden buiten het broedseizoen van vogels plaats (seizoen loopt globaal van maart tot en met augustus).

Wanneer het noodzakelijk is om ingrepen binnen het broedseizoen te laten plaatsvinden is het noodzakelijk dat voorafgaande aan de uitvoering is vastgesteld dat er door de ingrepen geen bezette nesten worden verstoord of vernietigd. Voor de start van het broedseizoen mogen algemene soorten geweerd worden zoals een Kauw in een schoorsteen of een merel in een struik tegen de woning aan.

4.9 Volledige uitsluiting aanwezigheid

De onderzoeken zijn conform de vigerende protocollen en onderzoeksstrategieën uitgevoerd opdat aantoonbaar is dat er voldoende zorg in acht is genomen om de te

verwachten soorten te kunnen waarnemen/ aantreffen. Het blijft echter natuur en het is nooit geheel uit te sluiten dat er, ondanks de voldoende onderzoeksinspanning, toch een exemplaar aanwezig is. Bij het aantreffen van een exemplaar dienen de werkzaamheden ter plaatse en rondom direct gestaakt te worden en dient er een ter zake kundige ingeschakeld te worden.

5 CONCLUSIE

Op basis van het nader onderzoek is beoordeeld of er procedurele gevolgen zijn betreffende de vigerende (natuur)wetgeving.

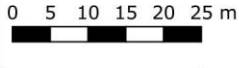
Onderdeel	Aangetoond/ hoeveelheid	Overtreding Wnb	Ontheffing Wnb	Mitigatie
Natura2000				
<i>Habitattypen</i>	Geen gevolgen	Nee	Nee	N.v.t.
<i>Habitatsoorten</i>	Geen gevolgen	Nee	Nee	N.v.t.
<i>Vogels</i>	Geen gevolgen	Nee	Nee	N.v.t.
<i>Stikstof</i>	AERIUS- berekening is uitgevoerd	Nee	Nee	Intern salderen
Huismus § 3.1. Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn	6 nesten	Ja	Ja	Minimaal 12 nieuwe nestlocaties creëren Mogelijk ophangen tijdelijke kasten Werken buiten kwetsbare periodes
Significant functioneel leefgebied	Nee	Nee	Nee	Behoud coniferen
Vleermuizen § 3.2. Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn				
Vaste verblijfplaatsen opstallen Gewone dwergvleermuis	1 Zomer- en paarverblijf	Ja	Ja	4 (tijdelijke en) permanente verblijven creëren Werken buiten kwetsbare periodes
Vaste verblijfplaatsen bomen	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Essentieel foerageergebied	Nee	Nee	Nee	Verstoring tijdens werkzaamheden en in toekomstige situatie door licht voorkomen op bomenlaan naast de inrit
Essentiële vliegroute	Nee	Nee	Nee	

Amfibieën § 3.5. Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn Voortplantingswater Poelkikker Rugstreeppad Kamsalamander Land-/ winterhabitat Poelkikker Rugstreeppad Kamsalamander				
	1	Nee	Nee	Zoveel mogelijk werken buiten voortplantingsperiode
	Nee	Nee	Nee	
	2	Nee	Nee	
	Nee	Nee	Nee	Aanleggen takkenril
	Nee	Nee	Nee	
	Nee	Nee	Nee	
Steenmarter § 3.3. Beschermingsregime andere soorten	Nee	Nee	Nee	N.v.t.
Vrijgestelde soorten en alle overige dieren	Egel	Nee, wel zorgplicht	Nee	Zoveel mogelijk werken buiten kwetsbare periodes als kraam- en winterperiode Verplaatsen exemplaren

BIJLAGE 1
WAARNEMINGEN

- Das
- Egel
- Gewone dwergvleermuis
- Boerenzwaluw
- Steenmarter
- Huismus
- Poelkikker
- Kamsalamander

Situatietekening		A4
Nader onderzoek Aerdsedijk 40 Aerdt		SCHAAL: 1:1.000
PROJECTNUMMER: N2021.155		GETEKEND: WE
 EcoTerra Ecologisch adviesbureau		DATUM: 18-10-2021
		BIJLAGE: 1

BIJLAGE 2

NDFP

BIJLAGE 3

WETTELIJK KADER

Hieronder wordt het wettelijke kader en de toepassing op ruimtelijke ingrepen beschreven aangaande onderzochte soorten

Wet natuurbescherming (Wnb)

De Wet natuurbescherming kent een apart beschermingsregime voor soorten van de Vogelrichtlijn, een apart beschermingsregime voor soorten van de Habitatrichtlijn, het Verdrag van Bern en het Verdrag van Bonn en een apart beschermingsregime voor andere soorten, die vanuit nationaal oogpunt beschermd worden. Elk van deze beschermingsregimes kent zijn eigen verbodsbepalingen en vereisten voor vrijstelling of ontheffing van de verboden. Alle vogels, in totaal ruim 700 soorten, zijn (beschermd). Daarnaast worden ongeveer 230 overige Europese en nationale soorten beschermd.

Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn § 3.1 Wn	Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn § 3.2 Wn	Beschermingsregime andere soorten § 3.3 Wn
Art 3.1 lid 1 Het is verboden in het wild levende vogels opzettelijk te doden of te vangen.	Art 3.5 lid 1 Het is verboden soorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen	Art 3.10 lid 1a Het is verboden soorten opzettelijk te doden of te vangen
Art 3.1 lid 2 Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen	Art 3.5 lid 4 Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren te beschadigen of te vernielen	Art 3.10 lid 1b Het is verboden de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren opzettelijk te beschadigen of te vernielen
Art 3.1 lid 3 Het is verboden eieren te rapen en deze onder zich te hebben	Art 3.5 lid 3 Het is verboden eieren van dieren in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen	Niet van toepassing
Art 3.1 lid 4 en lid 5 Het is verboden vogels opzettelijk te storen, tenzij de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort	Art 3.5 lid 2 Het is verboden dieren opzettelijk te verstoren	Niet van toepassing
Niet van toepassing	Art 3.5 lid 5 Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen	Art 3.10 lid 1c Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen

Bron: Brochure Soortenbescherming bij ruimtelijke ingrepen, ministerie EZ, versie 1.3 december 2016).

Zorgplicht

De zorgplicht houdt in dat een ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen voor flora of fauna kunnen worden veroorzaakt, verplicht is dergelijk handelen achterwege te laten voor zover zulks in redelijkheid kan worden gevergd, dan wel alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs van hem kunnen worden gevergd teneinde die gevolgen te voorkomen of, voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken. De zorgplicht geldt altijd en voor alle planten en dieren, of ze beschermd zijn of niet. De zorgplicht betekent niet dat er geen dieren mogen worden gedood, maar wel dat dit, indien noodzakelijk, op zodanige wijze gebeurt dat het lijden zo beperkt mogelijk is.

Vleermuizen

Vleermuizen zijn beschermde inheemse diersoorten die in de Wet natuurbescherming opgenomen zijn in paragraaf 3.2 Wnb (bijlage IV van de EU-Habitatrichtlijn, dier- en plantensoorten van communautair belang die strikt moeten worden beschermd). Op grond van de artikelen 3.5 lid 2 en 3.5 lid 4 is het onder meer verboden om beschermde inheemse diersoorten opzettelijk te verontrusten of voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen te beschadigen of te vernielen. Tot vaste rust- en verblijfplaatsen worden locaties gerekend waarin zich kraamkolonies, paarverblijven, overwinteringsplaatsen en verblijven van (groepen) mannetjes bevinden. Belangrijke migratie- en vliegroutes en foerageergebieden die van belang zijn voor de instandhouding van een vaste rust- of verblijfplaats van de soort op populatieniveau, vallen hier (vooralsnog) ook onder.

Wanneer een gebodsbepaling van de Wnb wordt overtreden, dient men mitigerende maatregelen te nemen om het te verwachten negatieve effect zoveel mogelijk te beperken of te voorkomen. Tevens dient er een ontheffing van de Wnb aangevraagd te worden.

Jaarrond beschermde nesten

De Gierzwaluw en de Huismus zijn beschermde inheemse diersoorten die in de Wet natuurbescherming opgenomen zijn in paragraaf 3.1 Wnb (EU-Vogelrichtlijn). Aangaande vogels is het volgens artikel 3.1 lid 2 verboden om opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren te vernielen of te beschadigen of nesten weg te nemen, volgens artikel 3.1 lid 4 en 5 is het verboden om opzettelijk vogels te verstoren, tenzij de verstoring niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende soort.

Het nest van een vogel is de plaats of ruimte die een vogel gebruikt voor het leggen en uitbroeden van de eieren en, voor zover het geen nestvlinders betreft, het grootbrengen van de jongen.

Onder nest moet ook de inhoud en de functionele omgeving daarvan, voor zover het broedsucces van vogels daarvan afhankelijk is, worden inbegrepen.

De meeste vogels maken elk broedseizoen een nieuw nest of zijn in staat een nieuw nest te maken en gebruiken hun nest niet als vaste rust- of verblijfplaats. Dergelijke nesten voor eenmalig gebruik genieten buiten het broedseizoen niet de bescherming van de Wnb.

Nesten van de Gierzwaluw en Huismus vallen ook buiten het broedseizoen onder de definitie van 'vaste rust- of verblijfplaatsen'. Deze nesten zijn daarom, voor zover ze niet permanent verlaten zijn, jaarrond beschermd. Derhalve is, bij overtreding van de verbodsbepalingen, ontheffing nodig van genoemde artikelen met betrekking tot de vaste rust of verblijfplaatsen van de soort.

De soorten zijn niet opgenomen in de het verdrag van Bern (bijlage II).

Wanneer een verbodsbepaling van de Wnb wordt overtreden, dient men mitigerende maatregelen te nemen om het te verwachten negatieve effect zoveel mogelijk te beperken of te voorkomen. Tevens dient er een ontheffing van de Wnb aangevraagd te worden.

BIJLAGE 4

FACTSHEET GEWONE DWERGVLEERMUIS

Factsheet GEWONE DWERGVLEERMUIS

Kraamverblijf	Zomerverblijf	Paarverblijf	Winterverblijf
April t/m half augustus	April t/m oktober	Augustus t/m oktober	November t/m half april
Zeer kwetsbaar door zwangerschap en afhankelijke jongen	Kwetsbaar door inactiviteit bij ongunstig weer		Zeer kwetsbaar door winterslaap

Spleetvormige ruimten in gebouwen (spouwmuur, daklagen). Verhuist daarbij regelmatig tussen gebouwen of gebouwdelen. Overwintering in paar- en zomerverblijven (individueel) en in groepen in grote gebouwen(complexen).

KALENDER

De gewone dwergvleermuis is de meest algemeen voorkomende vleermuissoort en wordt met zijn fladderige vlucht in de zomer overal in tuinen, parken en bossen gezien.

April tot half mei Pré-kraamseizoen

- Verlaten hun winterverblijfplaatsen.
- Vrouwtjes verzamelen zich in kraamverblijfplaatsen. Mannetjes nemen hun paar- en zomerverblijfplaatsen weer in.
- Bij goed weer wordt veel gejaagd op insecten.
- Bij voldoende conditie vindt de bevruchting plaats (paring was in najaar!).

Half mei t/m juli Kraamseizoen

- Kraamgroepen bestaan uit tientallen tot honderden vrouwtjes en hun jongen.
- Verhuizen tussen verschillende kraamverblijfplaatsen naar gelang microklimaat en stadium zwangerschap.
- Kraamgroepen geven de voorkeur aan warme verblijfplaatsen.
- Vrouwtjes foerageren 's nachts langdurig en gebruiken vaste vliegroutes naar optimale voedselgebieden.

Deze factsheet is te downloaden via www.zoogdiervereniging.nl/vleermuizen

VERVOLG KALENDER

Augustus - oktober
Paarseizoen

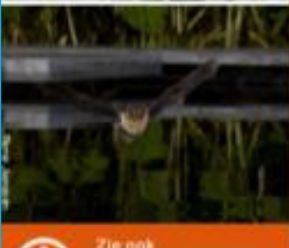

- Voedsel bestaat uit kleine vliegende insecten: onder andere muggen en kleine nachtvlinders. Vocht halen ze uit insecten en door te drinken bij vijvers.
- Jongen worden begin juni geboren en zijn tot circa half juli afhankelijk van de moeder. Een vrouwtje krijgt hooguit één jong per jaar.

November - maart
Winterslaap

- Kraamgroepen zijn uit elkaar gevallen.
- Mannetjes worden seksueel actief en baitsen in hun territorium om vrouwtjes naar hun paarplaats te lokken.
- Volwassen vrouwtjes vormen harems bij mannetjes, paren en slaan inwendig de zaadcellen op.
- Volwassen vrouwtjes verkennen in augustus gebouwen waar ze willen overwinteren en "wijzen jonge dieren de weg".
- Zolang de temperatuur het toestaat blijven mannetjes in hun territorium, soms nog met vrouwtjes.
- Naarmate de temperatuur daalt verhuizen steeds meer dieren naar de (massa-)winterverblijfplaatsen.
- Bij warm winterweer kunnen dieren uit winterslaap komen om te jagen.

Inrichting	Beheer
 • Er zijn speciale inbouwstenen en -kasten voor vleermuizen in de handel. Hier maken gewone dwergvleermuizen graag gebruik van. Laat je wel adviseren over de juiste type steen of kast voor de juiste functie (winter/kraam/baits/solifair). • Plaats voor iedere functie dan ook meerdere stenen of voorzieningen met verschillende microklimaten. Bijvoorbeeld op verschillende gevels of bij een warmtebron. • Plaats stenen op minimaal 4 meter hoogte.	• Vermijd locaties boven ramen, deuren en balkons.
	• Rond verblijfplaatsen dient voldoende beschut en insectenrijk habitat aanwezig te zijn: voedsel voor de vleermuizen! • Plant inheemse bomen, struiken en bloemen waarin ook insecten voedsel zoeken en zich voortplanten. • Kraamkolonies gedijen het best met met een lokale drinkplek, bijvoorbeeld een vijver. Creëer tussen verblijfplaatsen en jachtgebieden vliegroutes met voldoende duisternis en opgaande begroeiing.
i Zie ook maatregelenfactsheet: • Nieuwbouw • Na-isolatie • Verlichting • Groenstructuren	• Gebruik geen of zo min mogelijk pesticiden en herbiciden. • Houdt voldoende paden en open plekken in stadsschermen. • Laat wateroppervlak van vijvers niet volledig dichtgroeien. • Let bij kap- en snoeiwerkzaamheden op behoud van vliegroutes. • Vermijd bij aanleg verlichting of transitie naar LED-licht een onnodige toename verlichtingspunten en vleermuisonvriendelijk licht.

Deze factsheet is mede tot stand gekomen met financiële steun van:

Provincie Noord-Brabant

Wettelijke bescherming

De gewone dwergvleermuis is een beschermde soort. Verblijfplaatsen en daaraan verbonden essentieel leefgebied (jachtgebieden en vliegroutes) zijn jaarrond beschermd en mogen niet weggenomen of vernietigd worden. Een onthefing van Gedeputeerde Staten van de betreffende provincie is nodig. Voor specifieke maatregelen kan ook een gedragscode worden opgesteld. Voor meer informatie, kijk op www.zoogdiervereniging.nl/vleermuizen

Meer informatie: www.zoogdiervereniging.nl/vleermuizen
Of stel uw vraag via: www.zoogdiervereniging.nl/contact

Zvoka

BIJLAGE 5

FACTSHEET HUISMUS (VOGELBESCHERMING NEDERLAND)

Factsheet

HUISMUS

Eieren leggen	Broeden	Jongen vliegvlug na
5 dagen	11-12 dagen	17 dagen
In totaal 33-34 dagen van eileg tot vliegend jong		

KALENDER

De huismus is een honkvaste en sociale vogel die jaarrond in groepen leeft.

Maart

Aanvang broedseizoen

- Start nestbouw en reparatie oude nesten.
- Broedt onder dakpannen en in kieren en gaten van gebouwen. Is afhankelijk van bebouwing voor nestgelegenheid. Broedt in mindere mate ook in nestkasten (ook van andere soorten zoals gierzwaluw).
- Koloniebroeder. Grotere kolonies (meer dan 25 broedpaar) hebben een beter broedresultaat dan kleine kolonies. Kolonies kleiner dan 10 paar zijn voor hun voortbestaan afhankelijk van toestroom van exemplaren uit andere kolonies.

April - september

Broedseizoen

- Twee tot drie legfels per jaar, met per legfel 4-6 eieren.
- Om de soort in stand te houden is een tweede legfel noodzakelijk.
- De jongen krijgen de eerste twee weken vooral insecten, veelal bladluizen, te eten. Het broedsucces is daarmee ook sterk afhankelijk van voldoende eiwitrijk voedsel (insecten en hun larven) in de directe omgeving.

Oktober - december
Na het broedseizoen

- Standvogel, de huismus trekt in de winter niet weg.
- Jonge huismussen verspreiden zich in de regel niet meer dan 1 kilometer van de geboorteplaats.
- Omschakeling naar plantaardig voedsel (90%).
- In stedelijk gebied is de huismus sterk afhankelijk van het voedsel dat mensen aanbieden, al dan niet bewust.
- De nesten worden als verblijf- en slaappleaats gebruikt.

December - februari
Winter

- Groenblijvende struiken en klimplanten worden gebruikt als gezamenlijke rust- en slaappleaats.
- De nesten worden vooral in koude periodes ook als verblijf- en slaappleaats gebruikt.

Inrichting

Beheer

Er zijn diverse speciale neststenen en -kasten voor huismussen in de handel. Plaats bij nieuwbouw of renovatie standaard:

- Meerdere neststenen ingemetseld in de gevel.
- Meerdere neststenen/-kasten aan de buitenmuur onder een overstek of dakgoot (met RVS-schroeven).
- Een speciaal ontwikkelde Vogelvide in plaats van vogelschroot achter de onderste rij dakpannen.
- Zorg dat de vliegopening op het noorden of oosten hangt.

- De nesten hoeven niet schoongemaakt te worden.

Binnen een straal van 100 tot 200 meter, bij voorkeur minder, van de nestplaats moet het hele jaar rond aanwezig zijn:

- Natuurlijke voedselbronnen: groenstroken of bermen met inheemse kruiden, grassen en onkruid.
- Water en zanderige grond (om een zandbad te kunnen nemen).
- Voldoende schuilplaatsen in de vorm van inheems groen zoals bomen, (groenblijvende) hagen en klimplanten en (stekelige) struiken op enkele meters afstand van de voedselbronnen, water en zandbad.

- Snoei buiten het broedseizoen en snoei niet alles in hetzelfde jaar (maar om en om).
- Gebruik geen gif tegen insecten of onkruid.

Zie ook
maatregelfactsheet:

- Bermen en groenstroken
- Nieuwbouw
- Renovatie
- Na-isolatie

Kolonies bij kinderboerderijen, maneges, dierentuinen, terrasjes, stations en dergelijke zijn vaak de laatste bolwerken van huismussen in het stedelijk gebied. Rond deze bolwerken bevinden zich vaak andere deelkolonies. Het behoud van deze laatste bolwerken is essentieel voor het behoud van de soort. Ruimtelijke wijzigingen in de directe omgeving van deze bolwerken kunnen effect hebben op de populatie.

De meeste jonge huismussen verspreiden zich na het broedseizoen in de directe omgeving (minder dan 1 kilometer). Als men het aantal kolonies wil uitbreiden, is het belangrijk om binnen een straal van 1 kilometer van een huidige kolonie voorzieningen te treffen.

Deze factsheet is mede tot stand gekomen met financiële steun van:

JAAP VAN DIJK
VOGELFONDS

Dinamo Fonds

Barbara Eveline Keuning Stichting

Provincie Noord-Brabant

Wettelijke bescherming

De huismus is een beschermde soort. De nesten van de huismus zijn jaarrond beschermd en mogen niet weggenomen of vernietigd worden. Een ontheffing van Gedeputeerde Staten van de betreffende provincie is nodig, bijvoorbeeld bij renovatie- of isolatiewerkzaamheden aan gebouwen met nesten van huismussen. Huismussen zijn zeer gevoelig voor verstoring van hun nest en zullen, als het wordt verstoord, niet meer terugkeren. Voor specifieke maatregelen kan ook een gedragscode worden opgesteld. Voor meer informatie, kijk op www.vogelsendewet.nl

BIJLAGE 6

BRONNEN

www.vleermuis.net
www.vleermuizenindestad.nl
www.vogelbescherming.nl
www.zoogdiervereniging.nl

Kennisdocumenten BIJ12, versie 1.0, juli 2017:

Huismus
Gewone dwergvleermuis
Ruige dwergvleermuis
Poelkikker
Rugstreeppad
Kamsalamander